

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม
ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ผู้เขียน นายจักรกฤษ พานิชกุล

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทความเกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และแนวทางในการส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ชนชั้นกลางและผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชนชั้นกลางและผู้ประกอบการ และใช้การสุ่มแบบเจาะจงสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อาศัยในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า

ชุมชนมีบทบาทความเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการคัดเลือกและจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนและจัดประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชน มีการดำเนินการจัดการแก้ปัญหาร่วมกัน แต่เป็นการดำเนินการกันเองภายในชุมชน บทบาทการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่จึงไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจน

แนวทางในการส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ การสร้างความตระหนักให้ประชาชนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการอบรมให้ความรู้หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมให้ชุมชนรับทราบและเข้าใจถึงบทบาทของชุมชน เพื่อให้สามารถร่วมมือกันดำเนินการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรุนแรงของปัญหา สาเหตุ ผลกระทบต่อชุมชน มาตรการ กฎระเบียบข้อบังคับ และสิทธิการมีส่วนร่วมโดยต้องแสดงท่าทีและเจตนาที่แน่วแน่ และชัดเจนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น แนวทางการจัดการปัญหา และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรเกี่ยวกับภูมิปัญญาเดิมและงานประจำของกลุ่มตัวอย่างกับความคิดเห็นในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ภูมิปัญญาเดิมของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และผลกระทบที่ชุมชนได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ งานประจำของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ของชุมชนที่ผ่านมา และแนวทางการแก้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ของชุมชน ภูมิปัญญาเดิมและงานประจำของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

Independent Study Title	Urban Communities' Participatory Environmental Problem Management in the Chiang Mai Municipality
Author	Mr. Jakkrit Panichakul
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuan

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: (1) the related roles and participation of the community in environmental problem management in the Chiang Mai municipality areas; and (2) trends and measures of promoting roles of and participation of the community stakeholders in the environmental problem management in the study areas.

The population used in this study consisted of the middle class people and entrepreneurs living in various communities in the Chiang Mai municipality areas. A multi-stage cluster and systematic random sampling technique was applied to identify the samples. The data were collected by the use of a set of questionnaires, interviewing format, and focus group discussion items. Then, the data were analysed by the use of frequency distribution, percentage, and chi-square.

The results of the study were as follows.

There were a number of activities related to the roles and participation of the community in the environmental problem management in the Chiang Mai municipality areas. Those were a selection of the community members, organizing their meetings, and mutual solving problems within the communities. However, it was not so clear to

identify their roles in the environmental problem management within the Chiang Mai municipality areas.

There were a number of ways for developing the trends and measures to promote roles and increase participation degree of the community stakeholders in the environmental problem management within the Chiang Mai municipality areas. Those were to create a sense of awareness for the community members of the significance and impacts of environmental problems, provide them with knowledge and understanding of environmental information and community management roles, and facilitate the channels of mutual coordination among various concerned agencies. Other aspects in environmental management should be provided for the community members to understand those following issues such as the environmental impacts, related measures, regulations, and rights of the community to participate in the environmental problem solution with decision making and implementation.

The test results of the factors' relations between the samples' previous living locations and routine work on the issue of the environmental problem solution within the Chiang Mai municipality areas indicated some positive relations. Those were that the relations between the samples' previous living locations had a statistical significance with their involvement in problem and impact creation for the communities. Their routine work had a significant relation with their roles in environmental problem management within the study areas. While the trend and measures to solve the environmental problems, their previous living locations and routine work had a statistical significant relation with trends and measure to promote the communities' roles in the environmental problem solution within the Chiang Mai municipality areas.